

Research Paper

Examination of Ethical Behaviors of Clubs in Contracts with Football Players

Masoud Naderian Jahromi^{1*} , Masomeh Bagiasa²

Received: April 28, 2022

Revised: Dec 08, 2022

Accepted: Dec 10, 2022

ABSTRACT

Objective: The main objective of this research was to examine the extent to which sports clubs adhere to ethical behaviors in executing financial contracts with football players.

Methodology: The statistical population comprised all football players active in the Iran Premier League in 2021, from which 126 individuals from 16 participating teams voluntarily completed the research questionnaire. Through a review of the literature and the results of relevant legal sources, 87 domestic sources and 36 foreign sources related to financial contracts in the sports domain were analyzed, leading to the identification of 21 indicators for sports contracts with football players. These indicators were categorized into six dimensions: fair treatment, honesty, fulfillment of promises, appropriate interactions, contract termination, and avoidance of exploitation.

Results: The results indicated that three behaviors appropriate treatment of players, avoidance of exploitation, and contract termination are adhered to at a moderate level, while honesty, fulfillment of promises, and avoidance of deception are maintained at a level below average.

Conclusion: To foster ethical behaviors within football clubs, it is essential to prioritize transparency in financial contracts, honesty in interactions, and the avoidance of deception. Furthermore, the formulation of updated, comprehensive, and context-appropriate regulations for football, along with diligent monitoring of contract fulfillment and adherence to the clubs' code of ethics, is necessary.

Keywords: Ethics; Financial Contracts; Honesty; Transparency

1. Associate Professor of Sport Management, Department of Sport Management, Faculty of Sport Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran. (Corresponding author)
2. M.A in Sport Management, Department of Sport Sciences, Qom University, Qom, Iran

* Corresponding author's e-mail address: m.naderian@spr.ui.ac.ir

Cite this article: Naderian Jahromi, M., & Bagiasa, M. (2025). Examination of Ethical Behaviors of Clubs in Contracts with Football Players. *Journal of Sport Management and Development*, 14(2), 111-128.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.22211.2698>

Extended Abstract

Introduction and State of Problem

The cultivation of ethical behavior among players, athletes, coaches, sports managers, and spectators represents a paramount concern for sports officials. Upholding ethical standards in sports not only fosters public trust in the domain but also serves as an exemplar for ethical conduct across broader societal contexts (Khodabakhshi et al., 2025). Although many perceive adherence to ethical principles in sports as straightforward, it is inherently complex and shaped by multifaceted factors. There is a shared aspiration to maintain ethical integrity within sports environments and competitions, ensuring they remain free from ethical breaches. Given the finite nature of sports careers, which rarely extend beyond three decades, the establishment of equitable financial contracts between clubs, players, and coaches emerges as a pivotal issue in the sports industry. This study aims to examine the ethical conduct of sports clubs in executing financial contracts with football players. The integrity of this process hinges on the methods used by clubs to formulate financial agreements with athletes and the mutual commitment to honoring these contracts (Taherkhani & Shafiee, 2021).

Methodology

This study is applied in purpose and employs a descriptive, survey-based approach for data collection. To develop a questionnaire and assess ethical behaviors, the initial phase drew upon credible scientific sources and research findings related to transactions and contracts, identifying key dimensions of ethical indicators for financial agreements with players. This process underscored respect as a fundamental outcome, emphasizing non-discriminatory interactions among coaches, managers, players, fans, and spectators. Respect forms the cornerstone of ethical conduct in sports, obligating athletes to uphold it in all competitive settings and prioritize it within the sports environment.

Given the critical need to uphold ethical standards in financial contracts between sports clubs and players, coupled with the absence of specific frameworks to evaluate these behaviors, this study pursues two primary objectives: (1) to identify ethical behaviors manifested during financial contract negotiations between clubs and players, and (2) to assess the extent to which sports club officials demonstrate ethical conduct across six components—non-deception, honesty, promise-keeping, appropriate treatment, contract termination, and non-profiteering. For the first time, a comprehensive set of 21 behavioral indicators was established to evaluate ethical conduct in concluding financial contracts with players. These indicators were categorized under the six components, serving as evaluation criteria and forming the foundation for a questionnaire designed to collect quantitative data.

The statistical population comprised all players from top-tier football leagues who entered financial contracts with clubs or sports boards in 2021. From this group, 126 players volunteered to complete the questionnaire, constituting the statistical sample. To ensure content validity, the questionnaire was reviewed by eight experts in legal, financial, and club management domains. Reliability was assessed using Cronbach's alpha coefficient, yielding a robust value of 0.79, confirming the instrument's consistency for data collection.

Results

Analysis of ethical behavior in sports clubs concerning players' financial contracts revealed that the mean scores for all evaluated components exceeded the average threshold of 3, indicating above-average ethical performance. Bartlett's test and the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) index confirmed the adequacy of the sample size for factor analysis, with the KMO index demonstrating significant sample suitability. Exploratory factor analysis, coupled with the rotated factor matrix, established that confirmatory factor analysis effectively evaluates relationships between latent variables (factors) and observable variables (items), without examining inter-latent variable relationships. This measurement model ensures precise assessment of latent variables.

The measurement model delineated six categories of ethical behaviors critical for concluding financial contracts, with items corresponding to indicators identified for each category. Model fit indices, detailed below, affirmed the model's appropriateness. Covariances depicted in the accompanying figure illustrated correlations among underlying variables. For acceptable model fit, factor loadings were required to exceed 0.4, representing the strength of relationships between latent and manifest variables in the path analysis. Consequently, indicators with factor loadings below 0.4—specifically indicators 17 and 20—were excluded from the analysis.

Diagnostic validity assessments of the identified factors demonstrated robust reliability, with Cronbach's alpha values exceeding 0.6 for all variables. The Average Variance Extracted (AVE) surpassed 0.5, and Composite Reliability (CR) values exceeded AVE, further validating the constructs. Friedman's test prioritized the factors by their relative importance. The average rank table highlighted "non-deception" as the most significant factor (mean rank: 96.2), followed by "honesty" (90.8), "non-profiteering" (76.3), "promise-keeping" (65.2), "contract termination" (63.7), and "appropriate treatment" (23.5), underscoring their hierarchical importance in ethical contract negotiations.

Table 1. Average rating of identified factors

Variables	Rank Average	Priority
Not deceiving each other	96.2	1
Honesty	90.8	5
Not seeking profit	76.3	2
Keeping the promise	65.2	4
Termination of the contract	63.7	6
Appropriate behavior	23.5	3

Discussion and Conclusion

The research findings revealed that sports clubs demonstrate above-average compliance with ethical behavior in the domain of appropriate and respectful conduct toward players. This aligns with Iranian cultural values, which emphasize politeness and respect, particularly during initial interactions, where smiling and friendliness are esteemed as positive attributes (Honarmand et al., 2019; Raybold et al., 2008). Additionally, ethical behavior concerning non-profiteering is observed to a high degree among club officials and players. Despite the professionalization of football in Iran, where players sign annual contracts, both parties perceive the primary purpose

as non-profit-driven, viewing contract amounts as fair. This perspective resonates with Islamic teachings, including the Qur'an and hadiths, which critique excessive profit-seeking beyond societal norms, underscoring the need for sports club officials to consider this principle in financial contract negotiations (Kalantari, 2019).

Conversely, the study identified deficiencies in the component of "non-deception," a critical ethical behavior in sports, during the conclusion of financial contracts. The practice of concealing players' shortcomings to secure contracts has become relatively prevalent among athletes. To address this, the adoption of standardized, valid assessments is recommended to accurately evaluate players' abilities, skills, and characteristics -encompassing physical, mental, and personality dimensions- with minimal error. Denshan et al., (2015) advocate linking financial contract amounts to players' match performances, utilizing objective evaluations based on validated documentation and performance indicators, both technical and behavioral. The core components of honesty, transparency, and promise-keeping are recognized as foundational pillars of ethical behavior across societal contexts. Prioritizing these components in contract negotiations, alongside incorporating performance guarantees, is strongly recommended. This aligns with Bagheri et al., (2017), who demonstrated that ethical behaviors in financial contracts are closely tied to social norms such as fairness, honesty, and transparency.

Originality/Value

This research offers a unique insight into the ethical dimensions of football contract negotiations in Iran, combining theoretical and empirical approaches. It highlights cultural and religious influences that previous studies have overlooked, providing valuable and original contributions to sports ethics and management.

Research Limitations/Implications

This research highlights the importance of ethical behavior in sports contracts, suggesting that clubs implement more stringent policies to ensure compliance with ethical standards. Practitioners in sports management can utilize these findings to develop training programs that promote transparency and honesty. Future research should examine the long-term effects of these ethical practices on player performance and the overall integrity of the sport.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The study followed ethical guidelines, with informed consent obtained from all participants.

Funding

No external funding was received for this study.

Authors' contribution

All authors contributed equally to the design, data analysis, and manuscript preparation of this study.

Conflict of interest

The authors declare no conflict of interest.

Acknowledgments

We would like to express our gratitude to our advisors, participants, and the Iranian Premier League football players for their valuable contributions to this research.

References

- Bagheri, H., Kozechian, H., Amiri, M. & Ehsani, M. (2017). Analysis of endorsement process of Iranian athletes by using the grounded theory. *Journal of Sport Management and Development*, 5(2), 91-107. [Link] [In Persian]

- Denison, J., Pringle, R., Cassidy, T., & Hessian, P. (2015). Informing coaches' practices: Toward an application of Foucault's ethics. *International Sport Coaching Journal*, 2(1), 72-76. [<https://doi.org/10.1123/iscj.2014-0147>]
- Khodabakhshi, S., Fallah, Z., Bahlake, T. & Noudehi, M. (2025). Designing a qualitative model of the participation of religious and cultural institutions in improving moral and Islamic values in the country's sports. *Journal of Sport Management and Development*, In Press, [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.28177.2920>] [In Persian]
- Govindan, K., Azevedo, S.G., Carvalho, H., & Cruz-Machado, V. (2015). Lean, green and resilient practices influence on supply chain performance: interpretive structural modeling approach. *International Journal of Environmental Science and Technology*, 12(1), 15-34. [<https://doi.org/10.1007/s13762-013-0409-7>]
- Honarmand, S.M., Soroush, J., & Heratian, A. (2019). Ethical school in Islamic economics and conventional economics. *Ethics Research Journal*, 12(46), 57-70. [[Link](#)] [In Persian]
- Kalantari, E., & Behrooz Moghadam, H. (2019). Ethical analysis of the principle of honesty in the Qur'an and hadiths and its adaptation to how to socialize in cyberspace. *Ethics Research Journal*, 12(46), 35-44. [[Link](#)] [In Persian]
- Reybold, L.E., Halx, M.D., & Jimenez, A.L. (2008). Professional integrity in higher education: A study of administrative ethics in student affairs. *Journal of College Student Development*, 49(2), 110-124. [<https://doi.org/10.1353/csd.2008.0013>]
- Taherkhani, S., & Shafiee, S. (2021). Investigating factors affecting the occurrence of match-fix in Iranian football. *Journal of Sport Management and Development*, 10(3), 42-61. [<https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5069>] [In Persian]

بررسی رفتارهای اخلاقی باشگاه‌ها در انعقاد قرارداد با بازیکنان فوتبال

مسعود نادریان جهرمی^{۱*}، معصومه بگیاسا^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۹/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۰۸

چکیده

هدف: هدف کلی پژوهش حاضر بررسی میزان رعایت رفتارهای اخلاقی باشگاه‌های ورزشی در اجرای قراردادهای مالی با بازیکنان فوتبال بود.

روش‌شناسی: پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها توصیفی و پیمایشی است. جامعه آماری شامل کلیه فوتبالیست‌های شاغل در لیگ برتر فوتبال ایران در سال ۱۴۰۰ بودند؛ نمونه‌گیری به روش غیرتصادفی و به صورت قضاوتی انجام شد؛ بدین ترتیب که ۱۲۶ نفر از ۱۶ تیم حاضر در لیگ برتر به صورت داوطلبانه پرسشنامه پژوهش را تکمیل کردند. با مرور پیشینه و نتایج پژوهش‌ها و منابع معتبر حقوقی (۸۷ منبع داخلی و ۳۶ منبع خارجی) مرتبط با قراردادهای مالی در حوزه ورزش، ۲۱ شاخص در انعقاد قراردادهای ورزشی با بازیکنان فوتبال شناسایی و در شش مولفه (عدم فریب یکدیگر، صداقت، وفای به عهد، برخورد مناسب، فسخ قرارداد و عدم سودجویی) دسته‌بندی شدند.

یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان داد ۳ رفتار برخورد مناسب باشگاه‌ها با بازیکنان، عدم سودجویی و فسخ قرارداد در حد متوسط؛ و صداقت، وفای به عهد و عدم فریب کمتر از حد متوسط رعایت می‌شود.

نتیجه‌گیری: به منظور توسعه رفتارهای اخلاقی در باشگاه‌های فوتبال، شفافیت در قراردادهای مالی، صداقت در رفتارها و عدم فریب یکدیگر باید مورد توجه جدی قرار گیرد و تدوین قوانین به روز، جامع و مناسب با شرایط فوتبال و نظارت بر انجام دقیق مفاد قراردادها و منشور اخلاقی باشگاه‌ها ضروری است.

واژه‌های کلیدی: اخلاق، شفافیت، صداقت، قراردادهای مالی

۱. دانشیار مدیریت ورزش، گروه مدیریت ورزش، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول)

۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزش، گروه علوم ورزشی، دانشگاه قم، قم، ایران.

* نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: m.naderian@spr.ui.ac.ir

استناد: نادریان جهرمی، مسعود و بگیاسا، معصومه. (۱۴۰۴). بررسی رفتارهای اخلاقی باشگاه‌ها در انعقاد قرارداد با بازیکنان فوتبال. مدیریت و توسعه ورزش، ۱۴(۲)، ۱۱۱-۱۲۸.

DOI: <https://doi.org/10.22124/JSMD.2022.22211.2698>

نوآوری پژوهش و پیام کلی

این پژوهش اهمیت رفتار اخلاقی در قراردادهای ورزشی را به تصویر می‌کشد و پیشنهاد می‌کند که باشگاه‌ها سیاست‌های سخت‌گیرانه‌تری را برای اطمینان از پایبندی به استانداردهای اخلاقی اجرا کنند. فعالان مدیریت ورزشی می‌توانند از این یافته‌ها برای توسعه برنامه‌های آموزشی که ترویج‌گر شفافیت و صداقت هستند، بهره ببرند. پژوهش‌های آینده باید تأثیرات بلندمدت این شیوه‌های اخلاقی بر عملکرد بازیکنان و کلیت یکپارچگی ورزش را بررسی کند.

مقدمه

توسعه رفتارهای اخلاقی در بین بازیکنان و ورزشکاران، مربیان، مدیران ورزشی و تماشاگران دغدغه اصلی مسئولان است و همه انتظار دارند محیط‌های ورزشی که نقش اساسی و موثر در سازندگی شخصیت و رفتار ورزشکاران به‌ویژه نوجوانان و جوانان دارد با اصول بازی‌های جوانمردانه توأم شود. بسیاری از افراد ادعا می‌کنند که رعایت اصول اخلاقی در ورزش همراه با انجام دادن کارهای منطقی و درست موضوع ساده‌ای است. ولی حقیقت این است که در بعضی مواقع امری کاملاً پیچیده بوده و عوامل بسیار زیادی در آن دخالت دارند. توسعه‌ی اصول اخلاقی در جامعه نیازمند آموزش و تربیت، تلاش گروهی و سازماندهی شده، اهداف برنامه‌ریزی شده، تدوین قوانین جامع و ایجاد تشکیلات قوی و منسجم به منظور کنترل و نظارت بر رفتارهاست (مولان^۱، ۲۰۲۰). رعایت اخلاق در ورزش نه تنها به تقویت اعتماد عمومی به این حوزه کمک می‌کند، بلکه می‌تواند الگویی برای رفتارهای اجتماعی در سایر بخش‌های جامعه باشد (خدابخشی و همکاران، ۲۰۲۵؛ موتاب و همکاران، ۲۰۲۳). همه‌ی افراد دوست دارند تا بازی‌ها و مسابقات ورزشی به صورت صادقانه، جوانمردانه، صحیح و خالی از عیب و نقص و براساس قوانین و مقررات و بدون تقلب، فریب و هنجارشکنی انجام شود. بدیهی است دستیابی به این مهم بر اصول و پیش‌فرض‌هایی مبتنی است و توجه به آن‌ها نقش چشمگیری در توسعه اخلاق ورزشی در بین ورزشکاران دارد. اما در عصر حاضر با توجه به تغییر کارکردهای ورزش از جنبه سرگرمی به صنعت ورزش و تجاری شدن آن، همانند یک شغل درآمدزا مطرح شده و تحلیل رفتارهای بازیکنان و مربیان و مدیران باشگاه‌ها از اهمیت ویژه برخوردار است (آنمت^۲، ۲۰۲۱).

از آن‌جا که مشاغل در باشگاه‌های ورزشی مشمول استخدام‌های بلندمدت نیست لذا موضوع انعقاد قراردادهای مالی باشگاه‌ها با بازیکنان و مربیان و سایر عوامل اجرایی که همه ساله انجام می‌گیرد به عنوان یک موضوع بسیار جدی در ورزش مطرح است. سوال اساسی این است که تا چه اندازه قراردادهای بر اساس معیارهای اخلاقی و شفاف صورت گرفته و در آن اصول و رفتارهای اخلاقی رعایت می‌شود؟ طرفین قرارداد باید به مفاد قرارداد متعهد و وفادار بوده و در هر شرایطی رعایت کنند. اما در عمل تضادهای ارزشی و عدم استقرار یک نظام ارزشی در طرفین قرارداد، عامل بروز بسیاری از ناهنجاری‌ها و مشکلات روانی و رفتاری در ورزشکاران محسوب می‌شود که ممکن است باشگاه‌ها به آن توجه چندانی نکنند. رفتارهای خلاف قانون و پنهان‌کاری، فرارهای مالیاتی، ارائه اطلاعات نادرست از توانایی‌های خود به مربیان از سوی بازیکنان، عدم رعایت منشور اخلاقی باشگاه، هنجارشکنی در محیط‌های غیرورزشی و از این قبیل رفتارهایی غیراخلاقی به شمار می‌رود (برد و هریس^۳، ۲۰۱۹). بررسی‌ها نشان می‌دهد توسعه بسیاری از ارزش‌ها و جوانمردی، بازی‌های منصفانه، روابط سالم اخلاقی میان مربی و ورزشکاران و احترام به دیگران با رعایت دقیق مفاد قراردادها امکان‌پذیر است (دنشن و همکاران^۴، ۲۰۱۹). همه افراد جامعه از روح جوانمردی، ایثار و فتوت، گذشت و ایثار، صداقت و درستکاری در رفتارها، مراودات و معاملات بحث می‌کنند؛ همه افراد دوست دارند در محیط‌های ورزشی و در مسابقات «اخلاق» به تمام معنا رعایت شود و محیط‌های ورزشی عاری از هرگونه انحراف باشد (کانستنت و همکاران^۵، ۲۰۱۸). چنین انتظاراتی منطقی و درست به ویژه در جامعه فرهنگی ایران ضروری است. اما مشاهده می‌شود که متأسفانه در عمل چندان توجهی به اصول، منش و رفتارها و ارزش‌های اخلاقی در تمرینات آماده‌سازی و مسابقات نمی‌شود (آقامحمدی و محمدی الیاسی، ۲۰۱۹). بررسی‌ها نشان می‌دهد در سال‌های اخیر در حوزه‌ی ورزش

¹ Mullane

² Anemaet

³ Bird & Harris

⁴ Denison et al

⁵ Constandt et al

به ویژه ورزش‌های قهرمانی و مسابقات ورزشی؛ ناهنجاری‌های رفتاری، انحراف و کج‌روی‌های اخلاقی و رفتاری در بین ورزشکاران، مربیان، داوران و سایر مسئولان و دست‌اندرکاران امور ورزش اتفاق افتاده است که نظر متخصصان و صاحب‌نظران علم اخلاق و جامعه‌شناسان ورزشی را به خود جلب کرده است (نادریان، ۲۰۱۱).

همه جوامع، فرهنگ‌ها و ادیان در خصوص فعالیت‌های اقتصادی و رعایت رفتارهای اخلاقی در معاملات و قراردادهای مالی توصیه‌های متعددی به صورت مستقیم و غیرمستقیم ارائه نموده و معتقدند فعالیت‌های اقتصادی و مبادلات تجاری مشروع، وسیله‌ای برای ترویج عدالت اجتماعی و رشد معنویت و اخلاق در جامعه شمرده شده است (هنرمند، ۲۰۱۹). در جامعه اسلامی انتظار و توقع جامعه بر این است رعایت هنجارها و رفتارهای اخلاقی در محیط‌های ورزشی و به ویژه در مسابقات ورزشی در اولویت اول قرار گیرد تا زیبایی‌های ورزش دو چندان شود. به عبارت دیگر رفتارهای ورزشکاران، مربیان و مسئولان ورزشی باید در چارچوب هنجارها و ارزش‌های اخلاقی و اصول بازی‌های جوانمردانه تعریف شود (نادریان، ۲۰۱۱). سلامت این موضوع به میزان بسیار زیادی بستگی به شیوه‌های عقد قراردادهای مالی باشگاه‌ها با ورزشکاران و همچنین انجام تعهدات طرفین در تنظیم قراردادهای و تعهد به آن دارد (طاهرخانی و شفیع، ۲۰۲۱). دلایل متعددی برای توجه و تمرکز ویژه بر رفتارهای اخلاقی باشگاه‌های ورزشی و ورزشکاران حرفه‌ای وجود دارد. فوتبالیست‌های حرفه‌ای در مقایسه با افرادی که در شغل‌های دیگر فعالیت می‌کنند فشارهای روانی و جسمانی بیشتری را متحمل می‌شوند. در شرایط تجاری امروز هم برای باشگاه‌ها و هم برای ورزشکاران شرایطی فراهم شده است که نظارت مستقیم بر بسیاری از فعالیت‌های آنان از جمله عقد قراردادهای مالی وجود ندارد که این موضوع احتمال بروز رفتارهای غیراخلاقی در محیط‌های ورزشی و در مسابقات را افزایش می‌دهد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که رفتارهای اخلاقی ورزشکاران و باشگاه‌های ورزشی در ایران تحت تاثیر حوادث و رفتارها در لیگ‌های برتر فوتبال در کشورهای اروپایی قرار دارد (نادریان، ۲۰۱۱). اخلاق در ورزش‌های حرفه‌ای و به ویژه فوتبال بخشی از مفهوم بزرگ‌تری به نام اخلاق حرفه‌ای در ورزش‌های حرفه‌ای است (گیلنتاین^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). بررسی رفتارهای اخلاقی بازیکنان فوتبال در شرایط تجاری امروز یکی از حوزه‌های بسیار مهم در اخلاق کسب و کار است که متأسفانه در پژوهش‌های ورزشی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. در جامعه پاک و سالم، فعالیت‌های اقتصادی و تجاری در همه زمینه‌ها از جمله ورزش باید توأم با اخلاق و معنویت و شفاف باشد (پیپورا^۲، ۲۰۲۱).

به طور کلی هر فعالیت تجاری تحت تأثیر دو قانون اصلی قرار می‌گیرد. قانون اول شرایط وضع شده در عرف جامعه و قانون دوم مربوط به عادلانه بودن و عدم تضییع حق طرفین است که لازمه آن در ورزش‌های تجاری قیمت‌گذاری واقعی و عادلانه بر اساس توانایی‌ها و عملکردهای ورزشکاران و عدم زیاده‌خواهی از سوی ورزشکاران است (رضایی، ۲۰۲۰). این عامل به جهت توسعه رفتارهای اخلاقی و هنجارها در بین ورزشکاران و همچنین جلوگیری از گسترش رفتارهای غیراخلاقی و رواج فساد در باشگاه‌های ورزشی است. در مولفه‌ها و شاخص‌های اخلاق کاربردی در ورزش از طریق آثار آن در مسابقات و در محیط‌های ورزشی می‌توان تعریف کرد و آن اینکه بعضی مواقع رفتارهایی که از ورزشکاران سر می‌زند شکل مستمری ندارد مانند پرخاشگری و توهین به داوران و بازیکنان حریف و همچنین همبازی‌ها در حین مسابقه که بررسی‌ها نشان می‌دهد بروز برخی رفتارها ریشه در نحوه مدیریت باشگاه‌ها در ارتباط با موضوعات مالی با بازیکنان دارد (پیپر^۳، ۲۰۱۷). ولی بسیاری از رفتارها به طور مستمر از بازیکنان سر می‌زند مانند خوش‌رویی و دست دادن با رقیبان حین مسابقه و احترام به تصمیمات داوران و انجام بازی‌های جوانمردانه، دلیل بر این

¹ Gillentine

² Piepiora

³ Peer

است که یک ریشه درونی و باطنی در اعماق جان و روح آنان وجود دارد که آن ریشه را «خلق و اخلاق» می‌نامند. موضوع رفتارهای اخلاقی در ورزش‌های حرفه‌ای مانند فوتبال بسیار مهم است.

در این راستا، منشور اخلاقی در بسیاری از باشگاه‌های ورزشی تدوین شده است که مجموعه‌ای از معیارها، هنجارها و قواعدی را ارائه می‌دهد که به هدایت رفتارهای منابع انسانی مرتبط با ورزش، شامل بازیکنان، مربیان، کادر فنی، مدیران و هواداران، اختصاص دارد و رعایت آن از سوی تمامی اعضای این مجموعه الزامی است (گریفن نیکولاس^۱، ۲۰۱۴). در چنین شرایطی همه ورزشکاران برای حفظ شئون اخلاقی باید مطابق با قوانین و منشور اخلاقی مصوب رفتار کنند که لازمه آن برخورداری از قدرت تصمیم‌گیری درباره مسائل خوب و بد زندگی و تفکیک آنها از یکدیگر است (گیلنتاین و همکاران، ۲۰۲۰). رفتارهای اخلاقی در قراردادهای مالی به هنجارهای اجتماعی مانند عدالت، صداقت و شفافیت نیز مربوط می‌شود (باقری و همکاران، ۲۰۱۷). در ایران معمولاً بازیکنان فوتبال یا به وسیله مدیر برنامه و یا شخصاً با باشگاه‌های ورزشی قرارداد مالی منعقد می‌کنند. این قراردادها کوتاه مدت بوده و معمولاً یک ساله است. البته در برخی مواقع قرارداد دو تا حداکثر پنج ساله منعقد می‌شود. نکته بسیار مهم در مورد بازیکنان فوتبال در ایران این است که گرفتن قیمت بیش از میزان متعارف بازار از دیگر تخلفات رفتارهای اخلاقی در تجارت محسوب می‌شود. دلیل منطقی و عقلانی این موضوع جلوگیری از رواج فریب و تقلب و بی‌عدالتی در جامعه و به ویژه در حوزه ورزش است. در همه جوامع و فرهنگ‌ها راست‌گویی در تجارت و عقد قراردادهای بسیار تاکید شده است و تصریح شده است که همه موارد شفاف بوده و صداقت داشته باشند.

با توجه به اهمیت مبحث رفتارهای اخلاقی در ورزش‌های حرفه‌ای، به ویژه خرید و فروش بازیکنان لازم است ضمن مراجعه به اسناد و مطالعات و منابع معتبر به شناسایی و استخراج مهم‌ترین ابعاد اخلاقی که در حوزه ورزش کاربرد داشته و مصادیق آن درباره عقد قراردادهای بازیکنان عینیت دارد، تنظیم شود. اولین مورد در رفتارهای اخلاقی هنگام عقد قراردادهای خرید و فروش بازیکنان، عدم فریب یکدیگر است. فریب دادن به هر شکل و عنوانی، امری غیراخلاقی محسوب می‌شود. نه بازیکنان و نه دلالان و کسانی که در امر خرید و فروش بازیکنان فوتبال فعالیت دارند، حق ندارند برای قبولاندن نظرات خود به مدیران و مربیان باشگاه‌ها فریبکاری کنند. برای مثال در هنگام عقد قرارداد تعریف، تمجید و بزرگنمایی بیش از حد از یک بازیکن و همچنین نسبت دادن ویژگی‌هایی که با ویژگی‌های واقعی و توانایی‌ها و مهارت‌های بازیکن در تناقض است، به هیچ وجه اخلاقی نیست؛ از این رو لازم است علاوه بر رعایت رفتارهای اخلاقی در مورد تنظیم قراردادهای دستورالعمل‌ها و قوانینی شفاف و جامع تدوین شود که در آن همه جوانب قرارداد رعایت شده باشد. در تجارت هیچ یک از فروشنده و مشتری نباید کالای خود را بستاید و کالای طرف مقابل را نکوهش کند (کلانتری، ۲۰۱۹). بنابراین در هنگام خرید و فروش بازیکنان، باید واقعیت‌ها را گفت، نقاط ضعف و قوت‌ها را فهرست نمود و از هرگونه افراط و تفریط در مورد معرفی بازیکنان و همچنین توانایی‌های آنان پرهیز نمود. در فرهنگ اجتماعی نیز آمده است که هرگاه در کالا عیبی اعم از آشکار و پنهان باشد، فروشنده باید آن را برای خریدار اظهار نماید که در چنین شرایطی کمال خیرخواهی و تمامیت ایمان فروشنده است که نمی‌خواهد طرف معامله از روی جهل متضرر شود (آنمت، ۲۰۲۱). امکان بررسی و ارزیابی دقیق از توانایی‌ها، مهارت‌ها و خصوصیات رفتاری بازیکنان از عواملی است که امروزه دغدغه بسیاری از باشگاه‌ها بوده و گریبانگیر مدیران و مربیان شده است.

در این راستا باشگاه‌های ورزشی باید شاخص‌ها و آزمون‌هایی متناسب با اهداف و رسالت باشگاه در همه حیطه‌ها (فنی، رفتاری و شخصیتی و توانایی‌ها) تدوین و بازیکنان خود (هم شاغل و هم متقاضیان عضویت در باشگاه) را مورد

¹ Griffin Nicholas

آزمایش قرار دهند. در اینجا سوء استفاده بازیکنان و کادر فنی از ضعف اطلاعات و دانش لازم باشگاه‌ها در مورد بازیکنان، عمل غیراخلاقی است. در مورد فسخ قراردادهای بازیکنان نیز احکام بسیار مناسبی در فقه اسلام در چند مورد برای فروشنده و خریدار پیش‌بینی شده است. از جمله اصول اخلاقی که در اسلام در تمامی امور بر آن تأکید شده راستگویی و صداقت است. راستی و صداقت در معامله و عقد قراردادهای پیامدهای مثبت فراوانی دارد که می‌توان به جلب اعتماد عمومی، پیشرفت و رشد اقتصادی در جامعه رضایت طرفین و آبرو و شخصیت بخشیدن به انسان اشاره کرد. این موضوع در ورزش به عنوان یک اصل مورد توجه است. برای مثال در هنگام عقد قراردادهای بازیکنان با باشگاه‌های ورزشی، بازیکنان باید علاوه بر رعایت صداقت و راستگویی، اطلاعات درست و واقعی در مورد توانایی‌ها، مهارت‌ها و ویژگی‌های جسمانی و روانی خود ارائه دهند. برای مثال پاسخ‌های صادقانه به سوالات مدیران و تکمیل فرم‌های درخواستی بر اساس واقعیت‌ها نشانه صداقت است. یکی دیگر از مواردی که بر آن تأکید شده و در محیط‌های ورزشی و به ویژه در مسابقات کاربرد فراوان دارد، چگونگی برخورد با ورزشکاران در باشگاه‌ها و به طور کلی در محیط‌های ورزشی است. جامعه ارزش زیادی برای رعایت اصول اخلاقی به ویژه برخورد توأم با احترام در بین افراد قائل است. مثلاً، نباید تبعیضی در رفتارهای مربیان و یا مدیران در تعامل با بازیکنان و هواداران و تماشاگران وجود داشته باشد. احترام واژه‌ای است که در ورزش اساس و پایه اخلاق را تشکیل می‌دهد. ورزشکاران در مسابقات می‌بایست به همه چیز احترام بگذارند. احترام به خود، احترام به بازیکنان خودی و رقیب، احترام با تماشاگران، داوران، مربیان و خلاصه احترام به محیط‌های ورزشی باید سرلوحه فعالیت آنان باشد. لذا، با توجه به اهمیت رعایت رفتارهای اخلاقی در قراردادهای مالی باشگاه‌های ورزشی با بازیکنان و فقدان چارچوب‌های مشخصی به منظور سنجش این رفتارها اهداف زیر برای پژوهش حاضر تدوین شده است: رفتارهای اخلاقی در هنگام قراردادهای مالی باشگاه‌ها با بازیکنان کدامند و میزان رعایت رفتارهای اخلاقی توسط مسئولان باشگاه‌های ورزشی در عقد قراردادهای مالی با ورزشکاران در شش مولفه (عدم فریب، صداقت، وفای به عهد، بررسی و آزمایش، فسخ قرارداد و عدم سودجویی) تا چه اندازه است؟

روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها توصیفی و پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش کلیه بازیکنان لیگ‌های برتر فوتبال بودند که با باشگاه‌ها و یا هیأت‌های ورزشی در سال ۱۴۰۰ قراردادهای مالی منعقد کرده بودند. از بین بازیکنان ۱۲۶ نفر که داوطلبانه حاضر به تکمیل پرسشنامه بودند به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند، نمونه‌گیری به روش غیرتصادفی و به صورت قضاوتی انجام شد. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. برای تنظیم پرسشنامه و ارزیابی رفتارها در مرحله اول به منظور شناسایی اولیه ابعاد شاخص‌های اخلاقی در انعقاد قراردادهای مالی با بازیکنان از منابع معتبر علمی و نتایج پژوهش‌ها در حوزه معاملات و قراردادهای (۷۸) منبع داخلی و ۳۶ منبع خارجی) از پایگاه‌های معتبر علمی مانند (Emaral, HumanKinetics, SID.ir) استفاده شد. خروجی این مرحله مجموعه‌ای از شاخص‌های رفتارهای اخلاقی در انعقاد قراردادهای مالی با بازیکنان بود که ابتدا در ۲۱ شاخص رفتاری تنظیم شد. سپس این شاخص‌ها به عنوان معیارهای ارزیابی در شش مولفه (عدم فریب یکدیگر، صداقت، وفای به عهد، برخورد مناسب، فسخ قرارداد و عدم سودجویی) دسته‌بندی شدند که مبنای تدوین پرسشنامه جهت جمع‌آوری داده‌های کمی پژوهش قرار گرفت. به منظور تأیید روایی محتوایی پرسشنامه از هشت نفر از صاحب‌نظران حقوق و مالی و مسئولان باشگاه‌ها استفاده شد و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۹ به دست آمد.

یافته‌ها

جدول ۱ مشخصات مشارکت‌کنندگان پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. مشخصات مشارکت‌کنندگان پژوهش

Table 1. Characteristics of research participants

درصد فراوانی Frequency percentage	فراوانی (نفر) Frequency (person)	طبقه Category	مشخصات بازیکنان Player Profile
۳۱/۷	۴۰	۱۷-۲۳ سال	بازه سنی Age Range
۳۹/۷	۵۰	۲۴-۳۰ سال	
۲۸/۶	۳۶	۳۰-۳۶ سال	
۳۹/۷	۵۰	دیپلم و کمتر	سطح تحصیلات Education Level
۴۷/۶	۶۰	کاردانی و کارشناسی	
۱۲/۷	۱۶	کارشناسی ارشد و بالاتر	
۳۵/۷	۴۵	۱-۵ سال	سابقه بازی در لیگ برتر Premier League Playing History
۴۷/۶	۶۰	۶-۱۰ سال	
۱۶/۷	۲۱	بیش از ۱۰ سال	
۹/۵	۱۲	دروازه بان	پست و موقعیت بازی Playing Position
۳۱/۷	۴۰	مدافع	
۳۹/۷	۵۰	هافبک	
۱۹/۱	۲۴	مهاجم	

جدول ۲ نشان می‌دهد میانگین برای همه مولفه‌های مورد پژوهش از سطح متوسط (۳) بیشتر است.

جدول ۲. توصیف رفتارهای اخلاقی باشگاه‌ها در قراردادهای مالی بازیکنان

Table 2. Description of clubs' ethical behaviors in players' financial contracts

رفتارهای اخلاقی Ethical behaviors	میانگین استاندارد	انحراف چولگی	کشدگی
عدم سودجویی Non-profiteering	۳/۹۸	۰/۴۶۸	۰/۲۳۱
برخورد مناسب Appropriate treatment	۳/۵۷	۰/۶۸۱	۰/۵۰۹
فسخ قرارداد Termination of contract	۳/۵۴	۰/۶۹۷	۰/۵۴۱
صداقت Honesty	۲/۸۷	۰/۸۴۵	-۰/۴۱۲
وفای به عهد Keep promise	۲/۴۲	۰/۵۶۴	۰/۶۷۱
عدم فریب یکدیگر Lack of deception	۲/۳۴	۰/۶۴۳	-۰/۱۵۱

جدول ۳. نتایج آزمون بارتلت و شاخص KMO

Table 3. Results of Bartlett test and KMO index

KMO	آماره کای دو
۰/۷۶۹	۴۶/۲۶۷
آزمون بارتلت	درجه آزادی
	۶۳۰
سطح معنی داری	Significance level
	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد تعداد نمونه انتخاب شده برای تحلیل مدل در تحلیل عاملی کافی بوده و شاخص کفایت نمونه برای این داده‌ها معنی‌دار می‌باشد.

جدول ۴. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی و ماتریس عاملی چرخش یافته عوامل

Table 4. Results of exploratory factor analysis and rotated factor matrix of factors

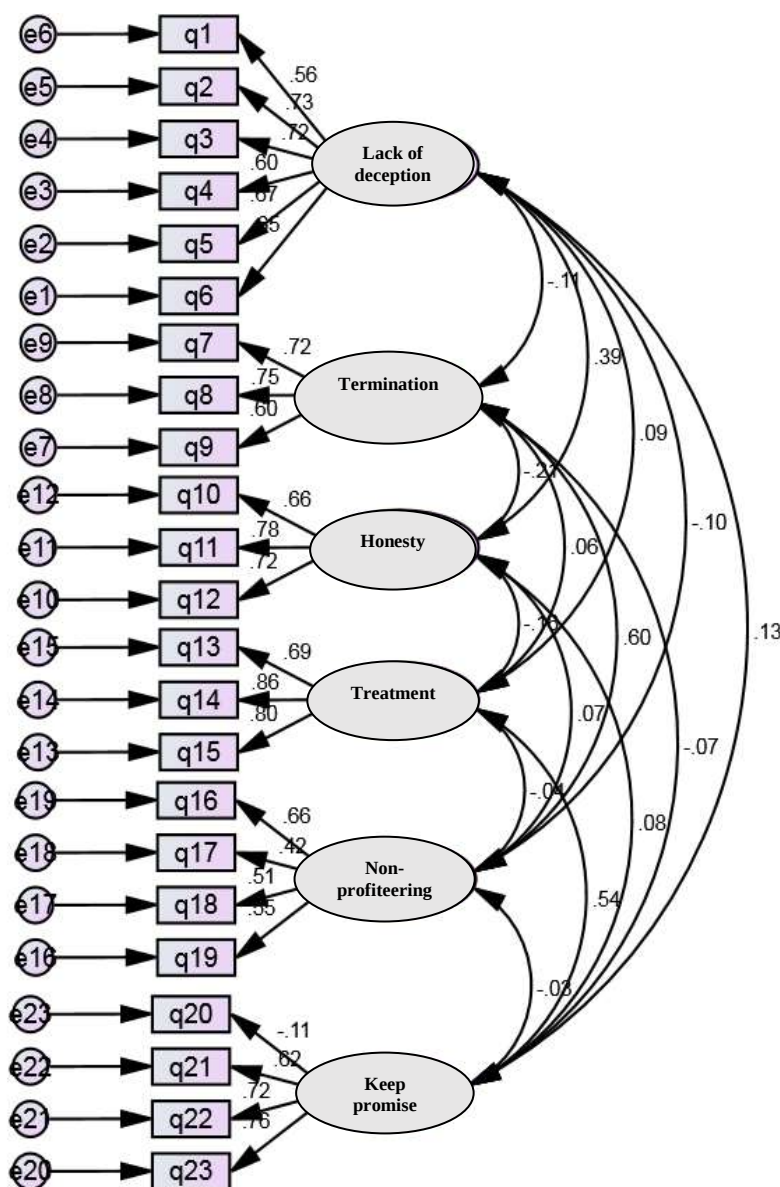
شاخص‌های ارزیابی	۱	۲	۳	۴	۵	۶
Evaluation indicators						
عدم تعریف و بزرگ‌نمایی از توانایی‌ها و مهارت‌های بازیکنان	۰/۷۱۱					
بهرتر جلوه ندادن خود از سایرین	۰/۷۲۸					
غیبت کردن پشت سر دیگران برای کسب اعتماد برای انجام قرارداد	۰/۷۳۶					
عدم سوء استفاده از ضعف اطلاعات و دانش مسئولان باشگاه	۰/۵۹۶					
قسم نخوردن هنگام عقد قرارداد	۰/۷۸۲					
عدم تلاش برای پنهان کردن عیوب احتمالی	۰/۷۰۵					
موافقت با هر نوع بررسی و آزمایش در حیطه مهارتی رفتاری و شخصیتی و آمادگی‌های جسمانی						۰/۶۴۲
اعلام آمادگی برای فسخ قرارداد بر اساس توافق طرفین						۰/۷۴۴
تعیین و اعلام دقیق و شفاف شرایطی که موجب فسخ قرارداد می‌شود.						۰/۷۶۹
پذیرش هر نوع تصمیم باشگاه برای فسخ یک طرفه قرارداد					۰/۷۹۰	
پاسخ صادقانه به سؤالات مسئولان باشگاه					۰/۷۷۴	
ارائه اطلاعات صحیح و واقعی در مورد مهارت‌ها و توانایی‌های خود					۰/۷۸۶	
ارائه اطلاعات واقعی در مورد ویژگی‌های شخصیتی و رفتاری				۰/۷۹۰		
گوش دادن دقیق به خواسته‌های مربیان باشگاه				۰/۸۲۶		
خوش روئی و ادب در برخورد با هم بازی‌ها				۰/۸۷۱		
عدم تبعیض در ایجاد ارتباط با هم تیمی‌ها				۰/۶۱۶		
عدم کم کاری در شرایط بحرانی باشگاه				۰/۶۴۳		
معرفی بازیکن بهتر به جای خود برای کسب نتیجه بهتر				۰/۶۳۶		
عدم تبانی بین بازیکنان برای افزایش قراردادهای				۰/۶۴۲		
تلاش مدیر برای افزایش پاداش‌ها					۰/۵۳۸	
پایبندی بازیکن به منشور اخلاقی باشگاه					۰/۷۳۲	
پایبندی مدیر باشگاه به نحوه پرداخت‌های مالی					۰/۸۲۲	
پایبندی بازیکن به آرم باشگاه و هواداران					۰/۷۶۱	

در جدول ۴ مقادیری که در هر عامل به صورت کادر تیره نشان داده شده‌اند، نشانگر آن است با هم‌دیگر تشکیل عامل مربوطه را بدهند. برخی از شاخص‌ها هیچ‌گونه بار معنی‌داری روی هیچ کدام از عامل‌ها ندارند، برخی دیگر هم روی بیش از یک عامل، مقدار بار عاملی مطلوبی داشته‌اند، و می‌توان گفت، این عامل‌ها نمی‌توانند بین عامل‌های مختلف، تمیز قائل شوند. در این دو حالت، عامل‌های مربوطه از مدل و در نتیجه از تحلیل حذف می‌شوند.

تحلیل عاملی تأییدی در مدل اندازه‌گیری

در تحلیل عاملی تأییدی رابطه عامل یا عامل‌ها (متغیرهای پنهان) با گویه‌ها (متغیرهای مشاهده‌پذیر) مورد سنجش قرار می‌گیرد. در این روش هیچ‌گونه رابطه‌ای بین متغیرهای پنهان مورد بررسی قرار نمی‌گیرد. این نوع مدل اندازه‌گیری صرفاً برای اطمینان از آن است که متغیرهای پنهان درست اندازه‌گیری شده‌اند. شکل ۱، مدل اندازه‌گیری را برای این منظور نشان می‌دهد. در این شکل، متغیرهای پنهان، شامل ۶ دسته رفتارهای اخلاقی شناسایی شده مؤثر

برای عقد قراردادهای مالی می‌باشد و گویه‌ها شامل شاخص‌های شناسایی شده و استخراج شده برای هر یک از این دسته‌ها (عوامل) می‌باشند. شاخص‌های برازش مدل نیز در ادامه ارائه شده است که نشان دهنده شایسته بودن مدل می‌باشند.

شکل ۱. مدل اندازه‌گیری سازه‌های پژوهش

Figure 1. Measurement model of research constructs

کوواریانس‌های نشان داده شده در شکل ۱، همبستگی بین متغیرهای مکنون را نشان می‌دهد. برای آن که مدل از برازش قابل قبول برخوردار باشد باید بارهای عاملی (اعداد روی فلش‌های هر دایره به سمت مربع یا مستطیل) بالاتر از ۰/۴ باشد. یکی از عواملی که اعتبار همگرایی را احراز می‌کند، بار عاملی است. بار عاملی مقدار عددی است که میزان شدت رابطه میان یک متغیر پنهان و متغیر آشکار مربوطه را طی فرآیند تحلیل مسیر مشخص می‌کند. بر این اساس،

در این مرحله، شاخص‌هایی که بار عاملی آن‌ها، کمتر از ۰/۴ باشد از روند تحلیل کنار گذاشته می‌شوند. لذا شاخص‌های ۱۷ و ۲۰ از روند تحلیل‌ها کنار گذاشته شد. علاوه بر روایی عاملی که برای بررسی اهمیت نشانگرهای انتخاب شده برای اندازه‌گیری سازه‌ها به کار می‌رود، روایی تشخیصی سازه‌ها نیز لازم به بررسی است.

جدول ۵. روایی تشخیصی عوامل شناسایی شده

Table 5. Diagnostic validity of identified factors

متغیر Variable	آلفای کرونباخ Cronbach's Alpha	پایایی ترکیبی CR	میانگین واریانس AVE	CR>AVE AVE>0.5 Alpha> 6.0
عدم فریب یکدیگر Lack of deception	۰/۸۱۳	۰/۸۰۳	۰/۵۱۸	مطلوب
فسخ قرارداد Termination of contract	۰/۷۳۲	۰/۸۶۳	۰/۵۷۹	مطلوب
صداقت Honesty	۰/۷۶۱	۰/۸۷۳	۰/۶۲۳	مطلوب
برخورد خوب Appropriate treatment	۰/۸۲۶	۰/۹۱۴	۰/۷۳۸	مطلوب
عدم سودجویی Non-profiteering	۰/۷۱۱	۰/۷۱۶	۰/۵۰۶	مطلوب
وفای به عهد Keep promise	۰/۷۳۵	۰/۸۳۱	۰/۶۱۳	مطلوب

با توجه به اطلاعات جدول ۵ مقدار آلفای کرونباخ برای متغیرها بالاتر از ۰/۶ به دست آمده است که پایایی گویه‌ها را تأیید می‌کند. مقدار AVE نیز بالاتر از ۰/۵ بوده و مقدار CR (پایایی ترکیبی)، بیشتر از AVE بوده که روایی تشخیصی سازه‌ها را تأیید می‌کند. برای روشن شدن اولویت و ترتیب اهمیت عوامل شناسایی شده، از آزمون فریدمن استفاده شده است. به عبارتی، این آزمون نشان می‌دهد که میزان اهمیت کدام یک از عوامل، بیشتر و کدام یک کمتر می‌باشد (جدول ۵).

جدول ۶. میانگین رتبه عوامل شناسایی شده

Table 6. Average rank of identified factors

متغیرها Variablsle	رتبه میانگین	اولویت
عدم فریب یکدیگر Lack of deception	۹۶/۲	۱
صداقت Honesty	۹۰/۸	۵
عدم سودجویی Non-profiteering	۷۶/۳	۲
وفای به عهد Keep promise	۶۵/۲	۴
فسخ قرارداد Termination of contract	۶۳/۷	۶
برخورد مناسب Appropriate treatment	۲۲/۵	۳

میانگین رتبه‌ها در جدول ۶ نشان می‌دهد عدم فریب یکدیگر در رتبه اول و برخورد مناسب در رتبه ششم قرار دارد.

بحث

پژوهش حاضر با هدف شناسایی ابعاد مهم رفتارهای اخلاقی و میزان رعایت آن در انعقاد قراردادهای مالی باشگاههای فوتبال با بازیکنان انجام شد. با توجه به ضعف مطالعاتی و نبود نتایج مستندات قابل اشاره در این حوزه، برای شناسایی رفتارهای اخلاقی در قراردادهای مالی باشگاهها با بازیکنان از اسناد و مدارک و نتایج پژوهشهای مرتبط و رجوع به منابع معتبر حقوقی اقدام و مجموعه‌ای شامل ۲۱ رفتار در ۶ مؤلفه تنظیم شد.

نتایج پژوهش نشان داد میزان رعایت رفتارهای اخلاقی در مورد مؤلفه برخورد قابل قبول و مناسب باشگاهها با بازیکنان بیش از حد متوسط رعایت می‌شود. گویه خوشرویی و ادب و گوش دادن بازیکنان به خواسته‌های مدیران و مربیان باشگاه و همچنین بالعکس توجه به خواسته‌های بازیکنان توسط باشگاهها بیشتر از حد متوسط رعایت می‌شود. در این راستا می‌توان اشاره نمود که در فرهنگ ایرانیان ادب و احترام به ویژه در برخوردها و ملاقات‌های اول به شدت رعایت می‌شود. تبسم و خوش‌برخوردی در ملاقات‌های اولیه جزء خصایل پسندیده است که با نتایج پژوهشهای هنرمند و همکاران (۲۰۱۹) و ریبولد^۱ و همکاران (۲۰۰۸) هم‌خوانی دارد. به نظر می‌رسد رعایت احترام و ادب در برخوردها در همه موارد می‌بایست مورد توجه مسئولان باشگاهها و همچنین بازیکنان باشد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد رفتار اخلاقی مربوط به عدم سودجویی تا حد بسیار بالایی بین مسئولان باشگاهها و بازیکنان رعایت می‌شود. به عبارت دیگر اگرچه ورزش فوتبال در ایران حرفه‌ای شده است و همه بازیکنان با باشگاهها در هر سال عقد قرارداد می‌نمایند، اما معتقدند که این موضوع برای سودجویی نیست و بازیکنان مبالغ قراردادهای را منصفانه می‌دانند. پژوهش گویندنت^۲ و همکاران (۲۰۱۵) اشاره می‌کند که شرایط عرضه و تقاضا و تحولات جهانی مبنایی برای در نظر گرفتن مبالغ در قراردادهای مالی است. در قرآن و احادیث سودجویی بیش از حد و فراتر از عرف جامعه سرزنش شده است و باید این موضوع بسیار مهم در هنگام انعقاد قراردادهای مالی مورد توجه مسئولان باشگاههای ورزشی قرار گیرد (کلانتری، ۲۰۱۹). پس از مولفه عدم سودجویی سومین رفتار مسئولان باشگاهها با بازیکنان مربوط به فسخ قراردادهای می‌باشد. هم بازیکنان و هم باشگاهها پابندی خود را نسبت به شرایط اعلام شده در متن قراردادهای برای فسخ قرارداد اعلام می‌دارند. اگر چه فسخ قرارداد در فوتبال رایج است، اما یک‌طرفه و صرف‌نظر از رضایت یا عدم رضایت طرف مقابل، قرارداد را فسخ کردن، مناسب نیست. مسئولان باشگاهها می‌بایست نهایت دقت و هوشیاری در هنگام عقد قرارداد با بازیکنان (به ویژه بازیکنان خارجی) داشته باشند تا قراردادهای شفاف و بدون نقص و کامل باشد. عدم توجه به شرایط فسخ قراردادهای موجب ضرر به منافع و حیثیت باشگاه می‌شود که اینجرسون و نارین^۳ (۲۰۱۹) به اهمیت موضوع فسخ قرارداد در ورزش اشاره دارد و آن را معضل بزرگی برای مدیران باشگاهها می‌دانند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داد مؤلفه «عدم فریب» به عنوان یک رفتار اثرگذار اخلاقی در ورزش هنگام عقد قراردادهای مالی بین باشگاهها و ورزشکاران کمتر از حد متوسط رعایت می‌شوند. تلاش در پنهان کردن عیوب و ناتوانی‌های بازیکنان به منظور قانع کردن مسئولان باشگاهها برای عقد قرارداد بین ورزشکاران رایج شده است. لذا توجه به این شاخص‌ها و نیز در نظر گرفتن تدابیر لازم برای فرهنگ‌سازی در محیط‌های ورزشی در این زمینه ضروری است زیرا پایه بسیاری از انحرافات بعدی می‌باشد. میانگین نمره پائین برای گویه ارائه اطلاعات درست و دقیق در مورد ویژگی‌ها و توانایی‌های بازیکنان به باشگاه جای بسی تأمل دارد. پیشنهاد می‌شود از آزمون‌های استاندارد و معتبر که قادر باشد توانایی‌ها و مهارت‌ها و ویژگی‌های (جسمانی، روانی و شخصیت) با کمترین درصد خطا به طور مستمر استفاده و عملکرد

¹ Reybold

² Govindan

³ Ingerson & Naraine

فنی و رفتاری) مورد نظر باشگاه به اطلاع بازیکنان رسانیده شود. دانش و همکاران (۲۰۱۵) به این موضوع اشاره می‌کنند که میزان قراردادهای مالی باید متناسب با عملکرد بازیکنان در مسابقات باشد و ارزش گذاری بازیکنان باید به صورت عینی و مستندات و شاخص‌های معتبر انجام گیرد و در قراردادهای عملکردهای فنی و رفتاری را مورد توجه قرار داد. وفای به عهد یکی دیگر از رفتارهای اخلاقی است که همه مدیران و مسئولان باشگاه‌ها و ورزشکاران به طور متقابل می‌بایست در طول مدت قرارداد به آن پایبند باشند. نحوه پرداخت‌ها و مشوق‌های انگیزشی باید به موقع از سوی باشگاه‌ها به بازیکنان انجام شود که متأسفانه از نظر پاسخ‌گویان نمره پایینی داشته است. در این موارد مدیران باشگاه‌ها باید حتی‌الامکان تمهیدات لازم را برای تعهدات خود منظور کنند. سه مؤلفه اساسی رفتارهای اخلاقی (صداقت، شفافیت و وفای به عهد) در همه رفتارهای افراد جامعه در هر شرایط زمانی و مکانی، مهم‌ترین رکن هر رفتار تلقی می‌شود. پیشنهاد می‌شود در هنگام انعقاد قرارداد با بازیکنان سه مؤلفه منظور شده و ضمانت‌های اجرایی نیز لحاظ شود. زیربنای همه ارزش‌ها در در محیط‌های ورزشی، ارزش‌های اخلاقی می‌باشد. این ارزش‌ها به استقرار و حفظ استانداردهایی کمک می‌کند که می‌تواند بر هدایت بازیکنان به سوی رفتارها و عملکردهایی که برای تیم‌ها و باشگاه‌ها مطلوب هستند تاثیر بگذارد. هنگامی که بازیکنان عملکردهای فنی بالایی داشته باشند و پایبندی به اصول اخلاقی در قراردادهای خود را رعایت کنند، میزان موفقیت تیم افزایش می‌یابد. علاوه بر اینکه بخش مهمی از قراردادهای ورزشی با بازیکنان مربوط به رفتارهای اخلاقی است، بحث درونی شدن ارزش‌های اخلاقی نیز باید انجام گیرد. بنابراین، درونی شدن ارزش‌های اخلاقی بین بازیکنان به این معناست که مبانی شناختی، گرایشی و ارادی مناسب در مورد رفتارهای ارزشی، در درون فرد فراهم شود و رفتارهای بازیکنان به ویژه در مسابقات، مبتنی بر آگاهی و شناخت ظهور کند. به منظور توسعه رفتارهای اخلاقی در باشگاه‌های فوتبال، شفافیت در قراردادهای مالی، صداقت در رفتارها و عدم فریب یکدیگر باید مورد توجه جدی قرار گیرد و با تدوین قوانین به روز، جامع و مناسب با شرایط فوتبال و نظارت بر انجام دقیق مفاد قراردادهای منشور اخلاقی باشگاه‌ها ضروری است. در منشور اخلاقی رفتارهای مورد انتظار مجموعه منابع انسانی در باشگاه‌ها (بازیکنان، مربیان، تماشاگران و هواداران و مدیران) که بر اساس شرایط و تحولات جهانی ورزش تنظیم شده و بر اجرای دقیق آن اصرار شود.

نتیجه‌گیری کلی و پیام مقاله

در این مقاله، به بررسی رفتارهای اخلاقی در قراردادهای مالی بین باشگاه‌ها و بازیکنان پرداخته شد و نتایج نشان‌دهنده اهمیت رعایت اصول اخلاقی مانند صداقت، شفافیت و عدم فریب در این قراردادهای است؛ به گونه‌ای که این رفتارها نه تنها به حفظ منافع هر دو طرف کمک می‌کند، بلکه به ارتقای اعتبار و یکپارچگی ورزش به طور کلی نیز می‌افزاید. با توجه به تأثیرات مثبت این اصول بر روابط بین باشگاه‌ها و بازیکنان، پیشنهاد می‌شود که باشگاه‌ها سیاست‌ها و دستورالعمل‌های واضحی برای ارتقاء اخلاق در مدیریت قراردادهای خود اتخاذ کنند و با افزایش شفافیت و صداقت، به رشد مثبت و پایدار در صنعت ورزش و تبدیل فضای ورزش به مکانی مناسب‌تر برای همه ذینفعان کمک کنند.

محدودیت‌ها

این مطالعه با محدودیت‌هایی مواجه بود. اولاً، نمونه‌گیری داوطلبانه و محدود به ۱۲۶ بازیکن از ۱۶ تیم ممکن است نماینده کامل جامعه آماری نباشد. علاوه بر آن، عدم دسترسی به قراردادهای واقعی و اتکا به پرسشنامه خوداظهاری، دقت نتایج را تحت تأثیر قرار داده است.

پیشنهاد برای مطالعات آتی

پیشنهاد می‌شود، برای پژوهش‌های آینده نمونه بزرگ‌تری شامل بازیکنان، مدیران و سایر ذینفعان بررسی شود. همچنین، تحلیل محتوای قراردادهای مالی واقعی و مقایسه تطبیقی با سایر کشورها می‌تواند نتایج ارزشمندی ارائه دهد. در نهایت بررسی تأثیر قوانین جدید بر رفتارهای اخلاقی باشگاه‌ها هنگام انعقاد قراردادها توصیه می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

رعایت دستورالعمل‌های اخلاقی

این مطالعه از راهنماهای اخلاقی پیروی کرده و از تمامی شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه دریافت شده است. در این پژوهش، تمامی اصول اخلاقی پژوهش، از جمله صداقت، امانت‌داری و رعایت حقوق نویسندگان و منابع، رعایت شده است.

منابع مالی

هیچ تأمین مالی خارجی برای این مطالعه دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان سهم مساوی در نگارش مقاله حاضر داشتند.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ تعارض منافع را اعلام نمی‌کنند.

تقدیر و تشکر

مایلم از مشاوران، شرکت‌کنندگان و فوتبالیست‌های لیگ برتر ایران به خاطر مشارکت ارزشمندشان در این پژوهش تشکر و قدردانی کنیم.

References

- Aghamohammadi, M., & Mohammadi Eliassy, G. (2019). Why entrepreneurs adhere to business ethics, a research report based on the theory of the classical foundation (Glazier). *Entrepreneurship Development*, 381-400. [<https://doi.org/10.22059/jed.2019.287618.653101>] [In Persian]
- Anemaet, L. (2021). Which Honesty Test for Trademark Law? Why Traders' Efforts to Avoid Trademark Harm Should Matter When Assessing Honest Business Practices. *GRUR International*, 70(11), 1025-1042. [<https://doi.org/10.1093/grurint/ikab079>]
- Bagheri, H., Kozechian, H., Amiri, M. & Ehsani, M. (2017). Analysis of endorsement process of Iranian athletes by using the grounded theory. *Journal of Sport Management and Development*, 5(2), 91-107. [Link] [In Persian]
- Bird, M.D., & Harris, B.S. (2019). The ethical use of technology for clinical and performance enhancement services: Prevalence and perceptions among association for applied sport psychology certified consultants. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 13(1), 56-71. [<https://doi.org/10.1123/jcsp.2017-0034>]
- Burton, L. J., Peachey, J. W., & Wells, J. E. (2017). The role of servant leadership in developing an ethical climate in sport organizations. *Journal of Sport Management*, 31(3), 229-240. [<https://doi.org/10.1123/jsm.2016-0047>]
- Constandt, B., De Waegeneer, E., & Willem, A. (2018). Coach Ethical Leadership in Soccer Clubs: An Analysis of Its Influence on Ethical Behavior. *Journal of Sport Management*, 32(3), 185-198. [<https://doi.org/10.1123/jsm.2017-0182>]
- Denison, J., Pringle, R., Cassidy, T., & Hessian, P. (2015). Informing coaches' practices: Toward an application of Foucault's ethics. *International Sport Coaching Journal*, 2(1), 72-76. [<https://doi.org/10.1123/iscj.2014-0147>]
- Fallah, Z., Khodabakhshi, S., Bahlake, T. & Noudehi, M. (2025). Designing a qualitative model of the participation of religious and cultural institutions in improving moral and Islamic values in the country's sports. *Journal of Sport Management and Development*, In Press, [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2024.28177.2920>] [In Persian]

- Govindan, K., Azevedo, S. G., Carvalho, H., & Cruz-Machado, V. (2015). Lean, green and resilient practices influence on supply chain performance: interpretive structural modeling approach. *International Journal of Environmental Science and Technology*, 12(1), 15-34. [<https://doi.org/10.1007/s13762-013-0409-7>]
- Griffin, N. (2014). *Ping-Pong Diplomacy: The Secret History Behind the Game That Changed the World*. New York City. [[Link](#)]
- Honarmand, S.M., Soroush, J., & Heratian, A. (2019). Ethical school in Islamic economics and conventional economics. *Ethics Research Journal*, 12(46), 57-70. [[Link](#)] [In Persian]
- Ingerson, L., & Naraine, M.L. (2019). It's just not cricket: A case of ethics, integrity, and organizational culture within a national sport governing body. *Case Studies in Sport Management*, 8(S1), S1-S6. [<https://doi.org/10.1123/cssm.2018-0014>]
- Kalantari, E., & Behrooz Moghadam, H. (2019). Ethical analysis of the principle of honesty in the Qur'an and hadiths and its adaptation to how to socialize in cyberspace. *Ethics Research Journal*, 12(46), 35-44. [[Link](#)] [In Persian]
- Mutab, A., Javani, V., & Veddahir, A. (2023). Explaining the Zurkhaneh sports from the Perspective of Keyes Social Well-being Theory. *Journal of Sport Management and Development*, 12(2), 165-182. [<https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.19966.2579>] [In Persian]
- Mullane, S.P. (2020). Applied Ethics for Sport Managers. *International Journal of Sport Communication*, 13(2), 262-265. [<https://doi.org/10.1123/ijsc.2020-0024>]
- Naderian, M. (2011). *Ethics in Sport*. Publications of the Institute of Physical Education and Sports Sciences. Tehran. [[Link](#)] [In Persian]
- Peer, K.S. (2017). Ethics education: preventing moral distress and empathy decline in sports medicine practice. *International Journal of Athletic Therapy and Training*, 22(1), 47-52. [<https://doi.org/10.1123/ijatt.2016-0024>]
- Piepiora, P., & Piepiora, Z. (2021). Personality Determinants of Success in Men's Sports in the Light of the Big Five. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(12), 6297. [<https://doi.org/10.3390/ijerph18126297>]
- Reybold, L.E., Halx, M.D., & Jimenez, A.L. (2008). Professional integrity in higher education: A study of administrative ethics in student affairs. *Journal of College Student Development*, 49(2), 110-124. [<https://doi.org/10.1353/csd.2008.0013>]
- Rezaei, S. (2020). Designing the Privatization Model in Iran's Sports Industry. *Journal of Sport Management and Development*, 9(4), 110-129. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2020.4792>] [In Persian]
- Taherkhani, S., & Shafiee, S. (2021). Investigating factors affecting the occurrence of match-fix in Iranian football. *Journal of Sport Management and Development*, 10(3), 42-61. [<https://doi.org/10.22124/JSMD.2021.5069>] [In Persian]
- Gillentine, A. (2020). Sports Ethics for Sports Management Professionals (2nd Edition). *International Journal of Sport Communication*, 13(2), 266-268. [<https://doi.org/10.1123/ijsc.2020-0012>]